

ikke hidtil have og efter min Formening heller ikke fremdeles ville føre til noget Resultat. Der er en anden Vej, som har været fulgt, og som, om jeg ikke husker feil, ogsaa ved denne Leilighed har været anbefalet eller antydet af et æret Medlem her ligesoverfor (Skytte), og det er at fremstykke Overgangen fra Fæste til Selveiendom ved at sætte en særlig Præmie for Overgangen, for det hurtige Salg til selve Familierne. Det er denne Vej, man er gaaet ved Loven af 19de Februar 1861, men det forekommer mig, at enhver Præmie, som skulde kunne fyldestgjøre eller have nogen Betydning for Godseieren, maatte betales af Bonden, og jeg vil idetmindste ikke være den, som foreslaaer, at en yderligere Præmie i den Retning skal betales. Det er let nok at tænke sig en Belønning for sælgende Godseiere, men jeg kan ikke tænke mig nogen saadan Belønning, uden at det bliver den anden Part i Sagen, der kommer til at betale den. Finder den anden Part i Sagen, at han kan være tjent med at betale en yderligere Præmie, nuvel, saa maa den gjøre Tilbud, men jeg troer, at det vilde være usømmeligt eller ialfald at det vilde være urigtigt, om Godseierne vilde forlange en saadan Præmie. Den tredie Vej, ad hvilken Fæstegodssets Overgang til Selvei kunde fremstykkes, er igjennem hvad jeg vil kalde Bøder, altsaa et directe Paabud om Salg, givet Bøgt gjennem Bøder. Dette er den Vej, som min ærede Gjenbo, det ærede 2det Medlem for 2den Areds (Larsen), har betraadt. Jeg kan ikke opfatte hans Underændringsforslag til den af Mindretallet foreslaaede Dagsorden anderledes, end at det i Virkeligheden vil være en Bøde — jeg maa bede det ærede Medlem undskyldte Udtrykket, om det ikke maatte behage — for ikke at have solgt, medens Fæstet endnu varede. Der er imidlertid en væsentlig Mangel, som flæber ved hans Forslag, den nemlig, at Trykket væsentlig lægges paa den ene Part. Der vil efter hans Forslag ikke være nogen Maade, hvorpaa den Godseier, som lige indtil Fæstets sidste Dage har været villig til at sælge, kan unddrage sig at maatte lægge en Deel af sin Eiendoms Værdi i Statskassen, en noget større Deel, hvis det

ikke er saa heldigt for ham, at der er Efterladte, der ville købe Gaarden, og en noget mindre, naar dette heldige Tilfælde er tilstede; men i det Tilfælde, at Fæsteværden dør uden at efterlade Nogen, der kan eller vil være Kjøber af Gaarden, er det uundgaaeligt for Eieren at maatte udrede en Deel af Gaardens Værdi til Statskassen. Imidlertid troer jeg, at det er denne tredie Vej, som vil være meest praktisk, naar man engang ikke længer føler sig fyldestgjort ved Frihedens Vej. Jeg har derfor ogsaa allerede tidligere udtalt, at jeg vilde stemme for det ærede Medlems Underændringsforslag og give det Plads i en Dagsorden, medens jeg naturligvis ikke uden yderligere Begrænsning af det vilde kunne stemme for det i en Lovparagraf. — Der er endnu et Punkt, som foreligger i Mindretallets halvt tilbagetagne Dagsorden, og som efter den ærede Forslagsstiller's egen Udtalelse nærmest kun har været fremsat som Discussionsemne. Det er det 2det af det ærede Mindretallets Punkter, hvori Forslagsstilleren udtaler, at efter hans Mening bør og kan Indskrænkninger med Hensyn til Udstykning og Sammenlægning ikke fuldstændig opgives. Jeg vil kun ganske kort udtale min Tilslutning til den ærede Forslagsstiller i dette Punkt. Jeg er ligesaa fuldt som han overbevist om, at det har været en Betsignelse for os, at Lovgivningen hidtil har opretholdt en talrig Klasse af Middeljordbrug her i Landet, og jeg anseer det for baade en statsøconomisk og politisk Nødvendighed, at enhver fremtidig Reform i vor Landbolovgivning maa fastholde, at den overveiende Deel af Landets Jord vedblivende bliver i Bøndebrug, det vil sige, i selvstændige mindre Landbrug. Jeg anseer dette for at være af saa stor Betydning, at det er saa langt fra, at jeg vilde kunne gaae ind paa en Lov, som ophævede denne Indskrænkning, at jeg paa det Allerbestemteste maa fastholde, at, indtil man kan finde en bedre Form for den nuværende Lov og den nuværende Indskrænkning i saa Henseende, bør den ubetinget fastholdes.

Ordføreren: Jeg har nærmest begjært Ordet, da jeg efter det Punkt, hvortil Discussionen er kommen, har troet, at det nu vilde være